

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania D.M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Ostrowie Wielkopolskim

o zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 28 maja 2025 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 12 maja 2023 r., sygn. akt V Ua 4/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

II. zasądza od D.M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Ostrowie Wielkopolskim kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści) złotych, wraz z odsetkami, o których mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c. - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

DS

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ostrowie Wielkopolskim, decyzją z 13 maja 2022 r. (znak 260000/CW/00517601) odmówił D.M. prawa do zasiłku chorobowego, z tytułu wypadku przy pracy, za okres od 17 października 2022 r. do 14 marca 2022 r., w wysokości 100% podstawy jego wymiaru. W

uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że wyłączną przyczyną wypadku przy pracy, jakiemu 14 września 2021 r. uległ ubezpieczony, było doprowadzenie przez niego do zderzenia pojazdów, z uwagi na niedostosowanie prędkości do warunków panujących na drodze, co stanowi rażące niedbalstwo.

Kolejną decyzją z 23 maja 2022 r. (znak 260000/RW/00043120) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ostrowie Wielkopolskim, odmówił D.M. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego, od 15 marca 2022 r. do 10 września 2022 r., w wysokości 100% podstawy wymiaru. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy, tak jak uprzednio podał, że do wypadku doszło wyłącznie wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczonego.

Sąd Rejonowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu, wyrokiem z 21 grudnia 2022 r. (sygn. akt IV U 210/22), wydanym w sprawie D.M., przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ostrowie Wielkopolskim, o zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego, oddalił odwołania.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 12 maja 2023 r. (sygn. akt V Ua 4/23) oddalił apelację ubezpieczonego, od wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu, do Sądu Najwyższego wywiódł ubezpieczony, zaskarżając judykat w całości, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, iż „rażącym niedbalstwem” w rozumieniu ww. ustawy jest spowodowanie przez ubezpieczonego kolizji drogowej, na skutek nie dostosowania prędkości do warunków panujących na drodze i w konsekwencji zjechania na przeciwległy pas ruchu, a to przy całkowitym pominięciu strony podmiotowej tego zdarzenia, tj. czy ubezpieczony zdawał sobie sprawę z grożącego mu niebezpieczeństwa i świadomie je zignorował, podczas gdy ocena zachowania ubezpieczonego, w ustalonym stanie faktycznym nie pozwala stwierdzić, iż zachowywał się on w sposób jaskrawo odbiegający od norm bezpiecznego postępowania i świadczący o całkowitym zlekceważeniu przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia.

W związku ze stawianym zarzutem, skarżący wniósł o:

1. przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż jest oczywiście uzasadniona;
2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu;
3. zasądzenie od pozwanego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu kasacyjnym.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał, że Sąd odwoławczy naruszył dyspozycję art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, z taki skutkiem, iż naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego wyroku.

Sąd *ad quem* w ocenie skarżącego mechanicznie, bez głębszej refleksji prawnej, utożsamiał sytuację niedostosowania prędkości do warunków na drodze i zjechania na przeciwległy pas ruchu z tym, że ubezpieczony był świadomy lub powinien być (strona podmiotowa) grożącego mu zagrożenia życia i zdrowia, przez co Sąd Okręgowy zakwalifikował na gruncie ustawy wypadkowej zachowanie ubezpieczonego, jako rażące niedbalstwo. Jak wskazał skarżący, Sąd II instancji w ogóle nie poczynił rozróżnienia, pomiędzy rażącym a zwykłym zaniedbaniem, utożsamiając każde zaniedbanie z zaniedbaniem rażącym, co skutkowało wydaniem oczywiście nieprawidłowego wyroku.

W odpowiedzi na wywiedzioną przez ubezpieczonego skargę kasacyjną, organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi kasacyjnej, wg norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszym postępowaniu nie kwalifikuje się do jej przyjęcia celem rozpoznania merytorycznego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie: (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącego wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona – zdaniem strony skarżącej Sąd odwoławczy naruszył dyspozycję art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z takim skutkiem, iż naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego wyroku.

Wskazać więc należy na ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którego wynika, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że strona skarżąca musi wskazać, w czym (w jej ocenie) wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca powinna więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531;

z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto, przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Takiej okoliczności strona skarżąca jednak nie wykazała.

Zwrócić należy uwagę, że w myśl art. 21 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (aktualnie t.j. z 2025 r., poz. 257), świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego nie przysługują ubezpieczonemu, gdy wyłączną przyczyną wypadków, o których mowa w art. 3 ustawy, było udowodnione naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwaliła się wykładnia, że uprawniony nie traci prawa do świadczenia wypadkowego, jeżeli oprócz udowodnionego naruszenia przez niego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, wywołanego jego umyślnym lub rażąco niedbalym zachowaniem - przyczyną wypadku przy pracy (wypadku komunikacyjnego) było obiektywnie nieprawidłowe (niewłaściwe) zachowanie innego uczestnika zdarzenia, choćby niezawinione. Jeśli zatem zachowanie poszkodowanego pracownika będącego sprawcą wypadku drogowego nie stanowiło wyłącznej przyczyny wypadku, a tylko przyczyniło się do powstania tego zdarzenia (stanowiło jego współprzyczynę), to pracownik nie jest pozbawiony prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 3 grudnia 2013 r., II UK 169/13, LEX nr 1421810; z 9 czerwca 2016 r., III UK 158/15, LEX nr 2124045 oraz z 21 listopada 2018 r., I PK 156/17, LEX nr 2634550). W tej sytuacji pojawienie się jakiegokolwiek współprzyczyny wypadku wyklucza negatywne konsekwencje, jakie płyną w odniesieniu do ubezpieczonego z treści art. 21 ust. 1 ustawy wypadkowej. Dlatego, w sprawach dotyczących wypadków przy pracy tak ważne pozostają ustalenia faktyczne, bo przecież prawo materialne stosuje się do określonego stanu sprawy.

Z ustaleń Sądu II instancji nie wynika, by istniała jakakolwiek współprzyczyna wypadku. Do zdarzenia doszło na przeciwległym pasie ruchu niż ten, którym się

poruszał ubezpieczony. Ma rację Sąd Okręgowy, że kierowca, który doprowadza do zjechania ze swego pasa jezdni i najeżdża na inny prawidłowo poruszający się swoim pasem drogi pojazd, nie może powoływać się na to, że jego działanie nie jest jedyną przyczyną wypadku i że nie zachował się rażąco niedbale. Odwołujący nie dostosował prędkości do warunków drogowych i nie zachował ostrożności wymaganej przez przepisy, przy wymijaniu się pojazdów. A skoro uczynił tak wiedząc, o jego zdaniem złym wyprofilowaniu drogi, to w sposób jaskrawy zlekceważył zasady ruchu drogowego. Odwołujący naruszył przepisy prawa o ruchu drogowym, w szczególności art. 19, 20 i 23 tej ustawy. Naturalnie, nie każde naruszenie przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia jest konsekwencją rażącego niedbalstwa. Z tego względu konieczna jest indywidualizacja określonego zdarzenia i tego rodzaju proces miał miejsce w analizowanej sprawie.

Tymczasem, skarżący swoje wątpliwości formułuje w oderwaniu od stanu faktycznego sprawy, którym Sąd Najwyższy jest związany w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Z tego względu wszelkie próby podważenia tych ustaleń pod pozorem naruszenia prawa materialnego nie mogą być skuteczne. W orzecznictwie wskazuje się, że nieprawidłowa technika jazdy samochodem i nienależyta obserwacja drogi, wynikające z nieprzestrzegania przepisów ruchu drogowego, będące wyłączną przyczyną wypadku drogowego, mającego charakter wypadku przy pracy, mogą być ocenione jako naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego skutek rażącego niedbalstwa i stanowić podstawę wyłączenia prawa ubezpieczonego do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy wypadkowej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 grudnia 2008 r., II UK 106/08, OSNP 2010 nr 11-12, poz. 143; z 13 lutego 2024 r., I USKP 33/23, Legalis nr 3048574; a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 listopada 2013 r., I UK 265/13, LEX nr 1555180; z 18 sierpnia 2021 r., II USK 251/21, Legalis nr 2734605, czy z 12 stycznia 2023 r., I USK 4/22, Legalis nr 2877550).

Skarżący nie wykazał, aby zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą, a która by uzasadniała twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionej

skargi kasacyjnej, w zakresie naruszenia wskazanych przepisów. Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

[SOP]

DS